

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Altera libertatis radix detegitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

merentur, aut panas. Cum ergo in duabus docui, A partes dividantur cunctæ que moventur; secundum tamquam super diximus distinctionem, omne quod ruit Deus, est: quod autem non vult, non est. Haec estensus D. Petrus. Quod si sincerè perpendent hi quibus displicet nostra doctrina, mutarent sententiam, cum primum iis D. Petri doctrina difficeret constare. Cum enim urget Simon, fieri non posse ut cum voluntate efficaci Dei libertas humana compomeretur. Respondit Petrus, optimè coherere, quoniam necesse est illud, quoniam esse liberum, quem Deus vult esse liberum. Haec est necessitas præveniens, Thomistam etiam libratam. Haec prædeterminatio fo- rent libratam. Haec infallibilis antecedens, libertati contubernialis. Haec S. Thoma fre- quens doctrina. Hoc tandem fuitrum augustifum auspiciat factum, & quo nos magno ueritatis compendio utimur ac religiosè & feliciter semper utemur.

Unum remanet contrariis nostris cibis, dicere scilicet, libros recognitionum D. Clementis suppositos esse, vel ad minimū ab Ebionis, exteris; Hæreticis, qui eo tempore contra Ecclesiam dimicarunt, depravatos atq; corrotos. Scio primum non dicturos cordatores theologos, si quidem Patres ex prædictis libris recognitionum, arguementa fortissima contra Hæreticos elicunt, quibus præcipue constat iudicio. Et nihilominus contra Hæreticos, illos liberos penitus negantes, eruditè disputat Lam- bertus Gruterus Venradius, in præfatione affixa principio operum D. Clementis: ipsum videre. Ferendum potius est, si dicent prædictos libros esse corruptos, ex quibus proinde non possunt ullius roboris argumenta deponi. Sed quantum verum sit præfatos libros ab Ebionis fusse corruptos, in materia tamen de libe- arbitrio integrè usq; ad hanc nostra tempora pervenientur, ut obseruavit Bellarminus, vir ac- curatissimus: nam ante Russini etatem (inquit in libro 1. de Grat. & libero arbitrio cap. 25.) quibus libros latinos fecit, nulli fuerunt Hære- tico, qui libero arbitrio nimis tribuerent, quod posse fecerunt Pelagiiani. Multi autem fuerunt Hæretici, qui negaverunt liberum arbitrium, ut Simon Magus, Manes, a quo Manichei, & alii. Ita si in libris negareretur liberum arbitrium, impedit possemus infirmam fuisse eam doctri- num Manichei, vel alij hujusmodi Hæreticis: alibi arbitrij confessi onem non possumus ulli Hæretico illius temporis ascribere. Deinde veteres Patres qui dicunt hos libros corruptos esse Hæreticos, non tacent in quibus articulis corrupti sunt, sed scribunt in articulis de divini- tate filij, alijq; similibus esse corruptos. Cor- ruptum autem in articulis de libertate arbitrii nullus veteri unquam notavit. Hac omnia predictus Pater ex relatione Caramuelis loco citato.

§. III.

Altera libertatis radix detegitur.

Dico secundò: Indifferentiam objectivam iudicij esse proximam & intrinsecam no- stra libertatis radicem. Hanc etiam conclusionem expressè & intermis- sis docet S. Thomas variis in locis. Nam i. Peri- hem. lect. 14. postquam verbis supra relatis, pri- mam nostram libertatis radicem ex infinita divina-

Tom. II.

voluntatis efficacia, totum ens, & omnes ejus differentias profundenter; petendam esse do- cuit, statim subdit. Alterum radicem contingentiam Philosophus ponit ex hoc quod sumus consiliarii. Et infra. Philosophus signanter radicem contingentiam in his que sunt à nobis assignavit ex parte consilii, quod eorum que sunt ad finem, & tamen non sunt deter- minata. Idem docet i. p. quæst. 83. art. 1. his ver- bis. Quia iudicium rationis ad diversa se habet, & non est determinatum ad unum, necesse est quod homo sit liberi arbitrii, ex hoc ipso quod rationalis est. Et 1. 2. quæst. 17. art. 1. ad 2. Ex hoc voluntas liberi arbitrii potest ad diversa ferri, quia ratio potest habere diversas co- gnitiones boni. Et iterum quæst. 24. de verit. art. 2. in corp. Tota ratio liberatris modo cognitionis depender. Et paulo post: totius libertatis radix est in ratione constituta. Et ibidem probat in bruis non esse libertatem, quia iudicium eorum est determinatum ad unum: quæ ratio non va- leret, si indifferentia objectiva iudicij non esset radix libertatis.

Probatur etiam conclusio ratione fundamen- tali: Cum voluntas sit appetitus rationalis, se- quens directione rationis, & cognitione intelle- ctus: quod sit determinata vel indifferentia ad op- posita, provenire debet ex determinatione & in- differentia ipsius cognitionis, & consequenter in- differentia objectiva iudicij esse radix libertatis.

Confirmatur: Quando affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, & è contra: Sed in bruis negatio libertatis oritur ex eo quod iudicium eorum est determinatum ad unum, ut docet D. Thomas supra relatus. Item amor beatificus, non est liber, sed necessarius, quia regulatur per lumen gloriae, & cognitione claram & intuitivam, quæ repræsentat Deum ut habentem omnem rationem boni, ac proinde ut necessarium diligendum: Ergo in nobis indif- ferentia objectiva iudicij, quæ intellectus iudi- cat objectū propostū voluntati ut prosecuendū, non contrarie omnem rationem boni, at- que ita posse ab illa amari vel rejici, erit proxima radix & origo libertatis. Ex quo infero, &

Dico tertio: De potentia Dei absoluta non posse fieri, ut voluntas sub indifferenti iudicio rationis tendat in aliquod objectum, & nihilominus non libere feratur in illud.

Ratio est, quia voluntas, cum sit appetitus ra- tionalis, sequens dictum rationis, & cognitio- nis intellectus, fertur in bonum apprehensum, per rationem, eo modo quo ipsi proponitur; unde si proponatur ut indifferentia, & ut non habens omnino modum rationem boni, voluntas non po- test non ferri in illud cum indifferentia, atque adeo cum libertate. Quā etiam ratione iuratur D. Thomas i. 2. quæst. 10. art. 1. in sed contra, ut pro- bet quod voluntas aliqua appetit naturaliter. Eī Moris voluntatis (inquit) sequitur actum intellectus: sed intellectus aliqua intelligit naturaliter: ergo & vo- luntas aliqua vult naturaliter.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Si posita indifferentia objectiva iudicij, volun- tas non libere feretur in objectum, sequeretur quod in illo actu operaretur sine illa cognitio- ne: Sed hoc repugnat, ut ostendit Philosophus in libris de anima, & constat ex ipsa natura vo- luntatis, quæ est appetitus rationalis, id est se- quens dictum & cognitionem rationis: unde dicit Augustinus: Iuvat amare possumus, incognitā nequaquam: Ergo &c. Sequela Majoris proba- tur: Ille actus non procederet à voluntate ut directa

P

directa

directa per illam cognitionem, quae repräsentat objectum ut indifferens, alioquin sicut illa cognitione est radicaliter libera; etiam actus voluntatis est formaliter liber, & sicut in illa cognitione esset indifferentia objectiva, ita & in actu voluntatis reperiatur indifferentia formalis. Nec procederet etiam à voluntate ut directa per aliam cognitionem; suppono enim nullum alium actum intellectus presupponi: Ergo procederet à voluntate absq; illa directione & cognitione intellectus. Sicut ergo voluntas, etiam de potentia Dei absoluta, non potest ferri in incognitum, ita nec amare necessariò aliquod objectum, quod ut indifferens ei ab intellectu proponitur.

35. Confirmatur amplius ex D. Thoma loco ultimo citato in resp. ad 1. ubi docet quod voluntas potest considerari dupliciter. Primo ut natura: secundò ut potentia libera. Primo modo tendit in bonum naturaliter, & simplici ejus apprehensione dirigitur. Secundò liberè in illud fertur, & iudiciorum differentiationis regulatur. Sicut ergo implicat quod à voluntate primo modo considerata, exeat nisi actus pure naturales & necessarij, quales sunt prima intentio finis, vel amor beatitudinis in communione: ita & ab illa secundo modo spectata, non possunt nisi actus liberi procedere, & ita repugnat quod voluntas, ut est potentia rationalis, & indifferentia iudicio rationis regulata, ad aliquem actum necessitetur.

§. IV.

Solvuntur argumenta in contrarium.

37. Contra precedentem conclusionem insurgit Suarez prolegom. 1. de gratia cap. 4. & 5. eamq; totis viribus conatur evertere. In primis objicit autoritatem D. Thomæ quæst. 22. de verit. art. 8. ubi dicit, Deum posse necessitate voluntatem, non cogere. Et Augustini in Enchir. cap. 98. docentis, Deum posse inclinare voluntates hominum ad quodcunq; voluerit, & quomodocunq; voluerit: Sed hoc est falsum, si non posset voluntatem hominis necessitare ad amandum objectum ut indifferens ei ab intellectu propositum: Ergo &c.

38. Secundò arguit: Calvinus & alij hujus temporis Hæretici, dixerunt Deum decreto suo & gratiæ efficaci, necessitare hominis voluntatem, ejusq; libertatem & indifferentiam tollere; & tamen illi non sustulerunt indifferentiam objectivam iudicij, neq; dixerunt hominem moveri per gratiam ad actus bonos, sicut bruta inéitantur à natura ad pabulum, vel sicut beati moventur à Deo ad amorem beatificum: Ergo Patres Tridentini, qui hoc non obstante hunc errorem proscripti, censuerunt ad libertatem non sufficere iudicium rationis indifferens, eoq; existente in intellectu voluntatem posse necessitari à Deo per motionem aliquam in illa receptam, eamq; determinantem ad unum, sine potentia & facultate ad oppositum.

39. Tertio: Voluntas regulata per iudicium rationis indifferens, non gaudet nisi virtute & potentia infinita ad se determinandum: Ergo potest vinciri ab agente virtutis infinitæ, & consequenter necessitari, ut agat vel non agat.

40. Quartò: Voluntas non solum potest necessitari ab objecto, sed etiam à Deo, ut docet D. Thomas ubi supra: At si non posset necessitari à

A Deo, supposita indifferentia objectiva solum poterit necessitari ab objecto: Ergo &c. Quintò: Si homo non posset necessitari à Deo ad amandum objectum, illi ut indifferens ab intellectu propositum, voluntas creata non posset extrahi per divinam omnipotentiam à suo connaturali modo operandi: Consequens est falsum, & divinæ omnipotentie injurium. Ergo & Antecedens. Sequela Majoris probatur. Connaturale est voluntati ferri necessariò circa objectum absq; indifferentia ei propositum: Ergo si Deus non posset aliter necessitare voluntatem ad amandum aliquod objectum, quoniam proponendo illud absq; indifferentia non poterit voluntatem à suo connaturali modo operandi extrahere.

Hæc tamen parùm urgent, & ex principiis statutis facile dilti possunt. Ad primum enim respondetur, D. Thomam loco citato docere quidem, Deum posse necessitare voluntatem creatam, eamq; intrinsecè immutare (quod alio tempore) non tamen dicere ibi, neq; alio, quod posset illam necessitare, quando moveat eam per iudicium rationis indifferens, ad voluntum aliquod bonum; id enim manifeste quod naturæ repugnat, ut ostendimus; quia cum sit appetitus rationalis, non potest ferri in objectum alio modo quam sit eam ab intellectu propositum. Unde ad A. gustini testimonium adductum, facile responderetur, Deum ratione sua omnipotentia, & superiori dominio quod habet in nostram voluntatem, posse illam mouere & applicare ad quodcunq; voluerit, & quomodocunq; voluerit, dummodo id non impliceat contradictionem, nec modus illi repugnet naturæ ipsius voluntatis, ut contingit in Proposito.

Ad secundum dicendum, quod licet Calvinus, & alij hujus temporis Hæretici, indifferentiam objectivam in homine moto per gratiam efficacem, non negaverint formaliter & expresse, & ut ita dicam, in actu signato, eam tamen sustulerunt virtualiter, arguivè, & in actu exercito; docuerunt enim voluntatem moveri à Deo per gratiam efficacem sponte solum & non liberè, & sine indifferentia & potentia ab oppositum, eoq; modo quo equus a selliore moveretur & incitatur ad currentem; hoc enim exemplum utitur Calvinus libro 2. instit. cap. 3. Unde cùm motus pure spontanei nullam supponat vel patiantur indifferentiam objectivam iudicij, ut constat in prima intentione huius, & in amore beatitudinis in communione, manifestum est, Calvinum, & alios hujus temporis Hæreticos, re ipsa & de facto indifferentiam objectivam iudicij sustulisse de medio, licet forte eam formaliter & expresse non negaverint.

Vel etiam dici potest, Calvinum dupliciterrasse, primum in fide, afferendo Deum suæ gratiæ mouere hominis voluntatem pure sponte, & nullam relinquendo indifferentiam seu potentiam ad oppositum, sub ipsa motione gratiæ. Secundò in Philosophia, existimando voluntatem posse à Deo necessitari, remanente in intellectu indifferentia objectiva iudicij. & Concilium primum errorem proscriptissime, alterum verò noluisse attingere, sed illum disputationibus Philosophorum & Theologorum reliquisse.

Ad tertium, concessum Antecedente, distinguo